

Programmabegroting Prolander 2021

Meerjarenperspectief 2022-2024

30 maart 2020 | versie definitief 4 | auteurs: Jan Bosker, Jan van Erp, Danielle Koop, Joep Rink & Caroline Doelman

Prolander werkt aan het landschap van Drenthe en Groningen

Programmabegroting Prolander 2021

Meerjarenperspectief 2022-2024

Opdrachtgever	Prolander
Naam contactpersoon	Jan Bosker
Telefoon contactpersoon	0592-365056
E-mail contactpersoon	j.bosker@prolander.nl
Postbus contactpersoon	50040, 9400 LA Assen
Auteurs	Jan Bosker, Jan van Erp, Danielle Koop, Joep Rink & Caroline Doelman

Prolander werkt aan het landschap van Drenthe en Groningen

Postadres: Postbus 50040, 9400 LA Assen

0592-365000 • info@prolander.nl • www.prolander.nl

Aanbiedingsbrief

Hierbij presenteer ik u de Programmabegroting 2021 van Prolander. Het jaar 2021 wordt het zesde jaar als uitvoeringsorganisatie van de provincies Drenthe en Groningen. De begroting 2021 is sluitend en het weerstandsvermogen is voldoende. Een goede basis om weer met veel enthousiasme en energie te werken aan het landschap van Drenthe en Groningen!

De begroting betreft het bedrijf Prolander (bedrijf 1) en niet de begroting van de projecten die Prolander voor de provincies uitvoert in de bedrijven 2 en 3. Voor deze begroting van bedrijf 1 zijn de ontwikkelingen in de bedrijven 2 en 3 zeer relevant aangezien daar de opgave wordt gerealiseerd, ondersteund vanuit bedrijf 1.

Vanzelfsprekend staat in 2021 de opgave van Prolander weer centraal. We werken gestaag in nauwe samenwerking met de provincies en anderen verder aan de realisatie van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) in Drenthe en Groningen.

In het landelijk gebied van Drenthe zal in 2021 bijvoorbeeld in het Bargerveen de Buffer Zuid volop in uitvoering zijn; de Grenskade en Buffer Noordoost worden opgeleverd. In het Oude Diep werken we aan de inrichting van Mantingerzand en Mantingerbos en in Drenthe-Noordwest leveren we de inrichting rondom het Peizerdiep op. In Drenthe-Zuidwest komen 'Nabij schaapskooi' en het Leggelderveld in uitvoering en in de Drentsche Aa wordt naar verwachting het Geelbroek ingericht. In Groningen worden in het Zuidelijk Westerkwartier meerdere deelgebieden opgeleverd. In Westebroek wordt in 2021 de natte ecologische verbindingzone tussen het Zuidlaardermeer en 't Roegwold opgeleverd. Ook het deelgebied Meerweg (zuidoostzijde Paterswoldsemeer, onderdeel van de NNN-verbindingzone tussen het Leekstermeer en Midden-Groningen) zal worden opgeleverd. Deze voorbeelden zijn slechts een greep uit de vele projecten die we in 2021 uitvoeren. De context waarin wij de projecten uitvoeren is in toenemende mate complex: zo staat onze belangrijke gesprekspartner landbouw aan de vooravond van een transitie naar een meer circulaire bedrijfsvoering. Daarnaast zijn er thema's zoals stikstof, klimaat en biodiversiteit die de komende jaren in het landelijk gebied van grote invloed kunnen.

Om ons werk efficiënt en betrouwbaar te doen, versterken we bedrijfsvoeringsorganisatie Prolander. Naast goede personeelszorg, voldoende opleidingen en training van vaardigheden, zullen in het bijzonder persoonlijk leiderschap, zelforganisatie en talentmanagement aandacht krijgen. We doen dit om wendbaar en slagvaardig te zijn in het licht van de toenemende complexiteit van onze opgave. Ook willen we daarmee aantrekkelijk zijn op de arbeidsmarkt en de huidige medewerkers aan ons binden.

Een belangrijke pijler in ons bedrijfsvoeringsbeleid is het informatieplan, dat eind 2018 is vastgesteld. Het informatieplan behelst een meerjarige aanpak van de digitalisering en bevat voorstellen voor de uitvoering van zes ICT-projecten. Deze projecten sluiten naadloos aan op de systemen en het ICT-beleid van de provincie Drenthe. De twee projecten SharePoint en Geografische Informatiesystemen zijn al in uitvoering genomen. De overige vier projecten worden uitgevoerd na besluitvorming door het bestuur.

Samen met onze eigenaren/opdrachtgevers zie ik het verder werken aan onze opgave en de doorontwikkeling van de bedrijfsorganisatie Prolander in komende jaren met vertrouwen tegemoet.

Evelien van Everdingen
Directeur Prolander

Inhoudsopgave

Programmabegroting	9
1. Programmabegroting	11
1.1 Wat willen we bereiken?	11
1.1.1. Missie en Visie.....	11
1.1.2. Ambitie en context van de uitvoering	11
1.2. Wat gaan we doen?	13
1.3. Wat mag het kosten en wat zijn de baten?	16
2. Paragrafen	17
2.1. Weerstandsvermogen en risicobeheersing.....	17
2.1.1. Kaders weerstandvermogen	17
2.1.2. Inventarisatie van de risico's.....	17
2.1.3. Inventarisatie van de weerstandscapaciteit.....	19
2.1.4. Confrontatie met beschikbaar weerstandsvermogen	19
2.1.5. Financiële kengetallen	20
2.2. Financiering	21
2.2.1. Kasgeldlimiet	21
2.2.2. Geldleningen	21
2.2.3. Omslagrente	21
2.2.4. Renterisiconorm	22
2.2.5. Schatkistbankieren	22
2.3. Bedrijfsvoering	22
Financiële begroting	23
3. Meerjarenbegroting 2021-2024	25
3.1. Ontwikkelingen (meerjaren)begroting 2021-2024.....	25
3.2. Toelichting ontwikkelingen	25
4. Meerjarenbegroting 2021-2024	28
4.1. Overzicht in euro's van de meerjarenbegroting 2021-2024	28
4.2. Toelichting op de begroting 2021 en de meerjarenbegroting.....	29
4.2.1. Personele kosten.....	29
4.2.2. Overige kosten	29

4.2.3. Ontvangsten	31
4.3. Toelichting verschillen jaarschijf 2021	33
4.3.1. Personele kosten	33
4.3.2. Overige kosten	34
4.3.3. Bijdragen	34
4.4. Overhead	35
4.4.1. Berekening overhead.....	35
4.4.2. Toelichting overhead	36
4.5. Overzicht van incidentele baten en lasten	36
5. Uiteenzetting financiële positie	37
5.1. Geprognosticeerde balans 2021-2024	37
5.2. Toelichting geprognosticeerde balans 2021-2024.....	37
5.3. EMU-saldo	39
Bijlagen	41
Bijlage 1 – Staat van reserves	43
Bijlage 2 – Gedetailleerd overzicht overhead	44
Bijlage 3 – Overzicht taakvelden.....	45
Bijlage 4 – Lijst met afkortingen.....	46

Programmabegroting

1. Programmabegroting

Prolander is de uitvoeringsorganisatie voor de provincies Drenthe en Groningen op het gebied van plattelands- en gebiedsontwikkeling. In het bedrijfsplan dat bij de oprichting van Prolander is opgesteld, zijn de missie en visie beschreven.

1.1 Wat willen we bereiken?

1.1.1. Missie en Visie

Onze kernactiviteit is het vertalen van provinciaal beleid in concrete gebiedsprojecten. In elk project zoeken we naar praktische oplossingen die passen bij de bestuurlijke wensen, de ruimtelijke ambities en de eigenschappen van het gebied. Dit doen wij in samenwerking met alle betrokkenen in het gebied.

Deze ambitie geven we op de volgende manieren vorm:

1. Verbinden van partijen en geldstromen

Bij de inrichting van gebieden spelen vele partijen een rol; elk met hun eigen belangen. Prolander is in de projecten de spil tussen deze partijen en ziet er op toe dat alle belangen worden meegenomen in het proces. Daarnaast zijn we bekend met gebiedsgerichte subsidieregelingen zoals POP, LIFE, Waddenfonds en INTERREG en deskundig in het aanvragen daarvan. Na toekenning regelen we de administratie en (financiële) verantwoording.

2. Grond voor gebiedsontwikkeling

We zijn het grondbedrijf van Drenthe en Groningen in het landelijk gebied. Voor de realisatie van het Nationale Natuurnetwerk (NNN) moet er veel grond beschikbaar komen. In eerste instantie onderzoeken we of de eigenaar van de grond zelf de ter plekke beoogde natuur wil realiseren. Andere opties zijn om grond te ruilen of te verwerven voor de marktprijs. Daarna richten we die grond opnieuw in op basis van provinciaal beleid, adviseren over het beheer ervan en dragen het gebied vervolgens over aan natuurbeheerders of individuele eigenaren. Daarnaast verwerven we op andere locaties ruilgrond opdat agrariërs hun bedrijf elders kunnen voortzetten.

3. Integraal ruimtelijk ontwerp en de uitvoering

Het ruimtelijk ontwerp speelt een essentiële rol in gebiedsontwikkeling en planvorming. De ruimtelijk ontwerpers van Prolander werken aan het Drentse en Groningse landschap waar alle generaties goed kunnen werken, wonen en recreëren en waar landbouw en natuur met elkaar in verbinding staan. Onze uitvoeringsdeskundigen vertalen de plannen in contracten met aannemers die de plannen in het veld uitvoeren.

1.1.2. Ambitie en context van de uitvoering

Prolander is door de provincies Drenthe en Groningen met name opgericht om het NNN in 2027 te realiseren. Het ontwikkelen van natuurgebieden kan niet zonder daarbij ook andere provinciale doelstellingen mee te nemen. Naast natuur en landbouw opgaven zijn dat doelstellingen op het gebied van klimaat, energie, recreatie etc. Op deze wijze draagt Prolander bij aan een versterking van het landelijk gebied over de volle breedte. Prolander is daarmee voor beide provincies de uitvoeringsdienst in het landelijk gebied. De realisatie van het NNN verloopt met een zorgvuldig integraal gebiedsproces wat de nodige tijd vergt; zowel in de voorbereiding als bij de uitvoering. Voor de bedrijfsvoering is het van belang om organisatorisch goed toegerust te zijn om de ambitie te halen.

Prolander staat in de periode 2016 – 2027 voor de uitdagende taak om circa 5.500 ha beschikbaar te krijgen en circa 11.000 ha in te richten. Mei 2019 is door een uitspraak van de Raad van State het stikstofoverschot met negatieve effecten op de Nederlandse natuur als onderwerp in beeld. Wet- en regelgeving en de bijbehorende uitvoering krijgen in de loop van 2020 vorm en worden daarna geïmplementeerd. Dit zal directe of indirecte gevolgen hebben voor de werkzaamheden van Prolander. Wat deze gevolgen zullen zijn, is op dit moment onduidelijk.

De uitdagingen zijn de volgende:

- Voor het inrichten van natuur is beschikbaarheid van de grond nodig. Dat begint met onderzoek naar particulier beheer: kan en wil de eigenaar de gewenste natuur zelf realiseren en beheren? Zo ja; dan zullen wij de beheerder daar in ondersteunen. Als dat niet het geval is, komt ruiling met grond elders in beeld. We faciliteren daarvoor kavelruilen en verwerven ruilgrond als inbreng. Een andere optie is verwerving ter plekke. Soms groeit een transactie uit tot een combinatie van aankoop, ruiling en verplaatsing van het bedrijf. Dat is maatwerk en betekent een intensief proces voor de ondernemer, Prolander en de provincie, waarbij creativiteit ruimte moet krijgen. Niet in elk project zijn deze instrumenten voldoende om te kunnen versnellen. Daarmee ontstaat de behoefte om te onderzoeken of aanpassing van de begrenzing en/of de natuurdoelen mogelijk is. Soms als opstap naar het uiteindelijk gewenste doel, soms als aangepast einddoel. De samenwerking vanuit de diverse disciplines van Prolander, provincie en vele externe partijen wordt daarmee intensiever en veelzijdiger;
- De inrichtingsprojecten kenmerken zich vanuit de inhoud door toenemende complexiteit onder meer door de opkomst van nieuwe wensen voor het landelijk gebied, zoals de nieuwe vraagstukken rond klimaatadaptatie, energietransitie en stikstof. Dit vergt naast een goede voorbereiding ook zorgvuldige communicatie met de betrokken partijen en creativiteit en bewegingsvrijheid in de opdrachten;
- Het arbeidsaanbod van Prolander is redelijk stabiel vanuit een grote groep medewerkers met een vaste aanstelling, maar het werkaanbod is dat niet mede door bovenstaande uitdagingen. Dit gegeven doet een groot beroep op flexibiliteit, zowel van de medewerkers (meebewegen naar het type werk dat er op dat moment is) als van de organisatie (flexibele schil naast vaste aanstellingen). Het generatiepact zorgt dat de oudere, ervaren medewerkers duurzamer inzetbaar blijven. Tegelijkertijd ontstaat instroom van jonge medewerkers. Daar tegenover staat een verminderde beschikbaarheid van de oudere medewerkers die deelnemen aan het generatiepact. Om hun kennis, netwerk en ervaring te behouden worden deze geleidelijk overgedragen aan jongere medewerkers. Dit is essentieel voor Prolander om succesvol te blijven.

Gentiaanblauwtje

1.2. Wat gaan we doen?

In deze paragraaf worden de organisatiedoelen van Prolander beschreven: hoe gaan we de aan Prolander toevertrouwde ambities en opgaven realiseren en wat zijn dan de acties in 2021? De onderstaande programmadoelen 2021 realiseren we in samenwerking met de provincies, die naast eigenaar en opdrachtgever ook dienstverlener/ gastheer zijn. Onze bedrijfsvoering moet optimaal zijn om zo de financiële middelen die we namens de provincie inzetten en beheren, te kunnen verantwoorden en de risico's te managen.

Bargerveen

Doel 1: De inzetbaarheid van het beschikbare personeel maximaliseren

Belangrijke elementen hierbij zijn:

- Kwalitatief goede personeels- en salarisadministratie;
- Professioneel HR-management;
- Adequate arbozorg;
- Goed verzuimmanagement (norm max. 5%),
- Werkplezier, vitaliteit (work/life balance) en gezondheid;
- Veiligheid, intern en extern.

Doel 2: De beschikbaarheid van voldoende flexibel inzetbaar personeel om kwalitatieve en kwantitatieve ontwikkelingen goed op te kunnen vangen

Belangrijke elementen hierbij zijn:

- Programma/portfoliomanagement, gekoppeld aan een geactualiseerd strategisch personeelsplan (SPP)
- Een flexibele schil van personeel, circa 10-15% van het totale personeel¹;
- Brede inzetbaarheid van personeel, op meerdere functies en thema's;
- Ontwikkelen arbeidsmarktstrategie, vacaturestelling op Noorderlink en actief gezicht naar buiten, bijvoorbeeld door het geven van gastcolleges en samenwerkingen met hogescholen en universiteiten.
- Binden en boeien, het behoud en aantrekken van goed personeel.

¹ De noodzakelijke inzet om de NNN te realiseren fluctueert. Daarbij past een ruime flexibele schil. Tegelijkertijd willen we kwalitatief goede medewerkers binden in een krappere wordende arbeidsmarkt. Ook zien we dat de wetgeving met betrekking tot tijdelijk personeel is aangescherpt. Daardoor zullen we ook medewerkers die op tijdelijke basis bij Prolander zijn gestart vaker een vast contract aanbieden.

Doel 3: De beschikbaarheid van voldoende vaardig personeel

Belangrijk hierbij is:

- Het bevorderen van de vakgroepen, waarbinnen wordt gewerkt aan het (door)-ontwikkelen van vaardigheden en professionele normen en het vaststellen van 'best practices';
- Het inzetten van het concernbudget en het persoonlijk ontwikkelbudget² ondersteunend aan de taakstelling van Prolander en gericht op duurzame inzetbaarheid van het Prolander-personeel;
- Het bevorderen van voldoende ICT-vaardigheden van het personeel om in de gedigitaliseerde werkomgeving van Prolander en de beide provincies goed te kunnen werken;
- Persoonlijk leiderschap, zelforganisatie en inzet op talenten.

Doel 4: De beschikbaarheid van adequate ondersteunende systemen

Belangrijke elementen hierbij zijn:

- Het bevorderen van interne en externe samenwerking door een digitale samenwerkingsomgeving (SharePoint);
- Beschikbaarheid van de systemen voor documentbeheer (SharePoint) en relatiebeheer (CRM) uit het informatieplan (2018)³;
- Ongestoorde werking en goede performance van kantoorautomatisering inclusief mogelijkheid tot thuiswerken;
- Ongestoorde werking en goede performance van de GIS applicaties, het financiële systeem EBS en VRIS;
- Volledige en tijdige archivering, ondersteund door een Document Management System (DMS);

² Het persoonlijk ontwikkelbudget (CAO) mag de medewerker zelf inzetten en mag ook gericht zijn op een carrière buiten Prolander.

³ In het informatieplan worden verder nog vier systemen genoemd. Deze betreffen informatiebeheer, grafisch beheer, procesbeheer en content beheer.

- Adequate ondersteuning van werken op locatie.

Doel 5: Het realiseren van bedrijfsprocessen die in control zijn

Belangrijke elementen hierbij zijn:

- Bedrijfsprocessen, die 'lean' zijn en in hoge mate geautomatiseerd;
- Documentbeheer volledig gerealiseerd met het document managementsysteem;
- Projectmanagement, gericht op een goede projectsturing en –beheersing en risicomanagement;

Doel 6: Herkenbaarheid van Prolander zowel wat betreft de projecten als de organisatie Prolander.

Herkenbaarheid is van belang voor aanspreekbaarheid vanuit betrokkenen bij projecten, grondtransacties en de arbeidsmarkt.

Belangrijke elementen hierbij zijn:

- Een up-to-date website
- Project- en programmacommunicatie
- Omgevings- en relatiemanagement
- Aanwezig bij netwerkevenementen

Doel 7: Goede opdrachtgever-opdrachtnemer relaties

Belangrijke elementen hierbij zijn:

- Constructieve en rolvaste overlegsituatie tussen opdrachtgever en opdrachtnemer op meerdere niveaus.
- Faciliteren van doorontwikkeling projectmatig werken
- Creëren van gezamenlijke doelen/opdrachten
- Een duidelijk opschaalmodel om integrale besluitvorming te waarborgen
- Wederzijds commitment bereiken doelen

Doel 8: Projectmatig werken en innovatie

Extra aandacht geven aan zaken als:

- projectplanning en - management
- kennisuitwisseling en inspiratiesessies
- gelijkberechtiging
- risicomanagement
- contractmanagement
- maatregelen voortvloeiend uit de privacywetgeving (AVG).

Oude Willem

1.3. Wat mag het kosten en wat zijn de baten?

In de onderstaande tabel zijn de baten en lasten voor de komende jaren geraamd. In het vierde hoofdstuk is een nadere toelichting gegeven op de baten en lasten van Prolander.

Programmabegroting 2021	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Meerjarenbegroting 2021-2024				
Totaal lasten	9.539.000	9.530.000	9.512.000	9.561.000
Totaal baten	-9.577.500	-9.669.500	-9.762.000	-9.861.000
Saldo van baten en lasten	-38.500	-139.500	-250.000	-300.000
Mutatie reserves	-	-	-	-
Resultaat na mutatie reserves	-38.500	-139.500	-250.000	-300.000

Bij deze begrotingsoverschotten merken wij op dat het bestuur nog besluiten gaat nemen over de verdere uitvoering van het informatieplan, inclusief de dekking daarvan. Deze zullen gevolgen hebben voor de meerjarenbegroting.

2. Paragrafen

Met de paragrafen wordt een dwarsdoorsnede van de financiële aspecten van de begroting gegeven. Voor Prolander betreft dat de volgende paragrafen: weerstandsvermogen en risicobeheersing, financiering en bedrijfsvoering. De paragrafen lokale heffingen, onderhoud kapitaalgoederen, verbonden partijen en grondbeleid zijn voor Prolander niet van toepassing.

2.1. Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Essentieel van de weerstandscapaciteit is of deze toereikend is om eventuele risico's op te vangen. Hierbij wordt benadrukt dat de risico's alleen betrekking hebben op de bedrijfsvoering organisatie Prolander (bedrijf 1). Deze paragraaf geeft daarbij voornamelijk een doorkijk naar de komende boekjaren.

2.1.1. Kaders weerstandvermogen

Om de weerstandscapaciteit in relatie tot de risico's te kunnen beoordelen is een ratio weerstandsvermogen gedefinieerd:

$$\frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}} = \text{Ratio weerstandsvermogen}$$

Door het Rijk is geen algemene norm vastgesteld waar de gemeente of provincie aan moet voldoen. Prolander streeft er naar om de ratio weerstandsvermogen boven de 1,0 te houden. Dat betekent dat alle gekwantificeerde risico's minimaal gedekt moeten worden door de aanwezige weerstandscapaciteit. Door het *Nederlands Adviesbureau voor Risicomanagement* zijn wel enkele beoordelingsnormen gegeven. Een norm van tussen de 1,0 en 1,4 wordt binnen dat kader als voldoende beschouwd.

2.1.2. Inventarisatie van de risico's

Het financiële risico wordt berekend door de kans te vermenigvuldigen met de omvang van het ingeschatte financiële gevolg. Voor het financieel gevolg worden bandbreedtes gehanteerd om een klasseindeling te kunnen bepalen. De uiteindelijke risicoscore wordt berekend door de kwantiteitsklasse te vermenigvuldigen met de klasse behorend bij de bandbreedte van het financiële gevolg (A * B).

Kans (A)		Financieel gevolg (B)	
Klasse	Kwantiteit	Klasse	Bandbreedte
1	10%	1	< € 50.000
2	30%	2	€ 50.000 - € 100.000
3	50%	3	€ 100.000 - € 250.000
4	70%	4	€ 250.000- € 500.000
5	90%	5	> € 500.000

Daarnaast is onderscheid gemaakt tussen structurele- en incidentele financiële risico's. Indien noodzakelijk kan van bovenstaand model worden afgeweken voor zover en indien een bepaald risico de maximaal in dit model bereikbare waarde van € 450.000 overstijgt (90% van € 500.000).

Risico-inventarisatie Prolander

Bij de inventarisatie van de risico's zijn twee risico's geïdentificeerd, waarbij een inschatting is gemaakt van de kans dat het risico incidenteel (I) of structureel (S) zich daadwerkelijk zal voordoen. De volgende risico's zijn geïdentificeerd (risicoscore van 1 (laag) tot 25 (hoog)).

Risico	Risico-score	Financieel risico structureel	Financieel risico incidenteel
Langdurig ziekteverzuim	12	€ 210.200	-
Krapte arbeidsmarkt / flexibele schil	12	€ 98.100	-
Totaal risico's		€ 308.300	-

Langdurig ziekteverzuim

Bij een relatief kleine organisatie als Prolander heeft langdurig ziekteverzuim een behoorlijke invloed op de exploitatie. Omdat de werkzaamheden doorlopen en niet altijd binnen de eigen formatie kunnen worden opgevangen is voor het langdurig verzuim regelmatig inhuur nodig.

Omvang

De financiële omvang van het risico is berekend door de loonkosten 2021 te vermenigvuldigen met het gerealiseerde verzuimpercentage over 2019 (5%). De uitkomst van afgerond € 350.300 (€ 7.006.000 x 5%) wordt vermenigvuldigd met een opslag (20%) voor de inhuur van externen. De inhuur van tijdelijke krachten en externen is namelijk in verhouding met de eigen formatie relatief prijzig. De financiële omvang bedraagt dan € 420.400 (€ 350.300*120%; klasse 4). De kwantiteit is ingeschaald op kans klasse 3 (50%) waardoor het financiële risico van deze extra lasten wordt geschat op € 210.200.

Risicoscore

Kans (A)		Financieel gevolg (B)		Risico (A * B)		
Kwantiteit	Klasse	Omvang	Klasse	Risico €	Risicoscore	I/S
50%	3	€ 420.400	4	€ 210.200	12	S

Beheersmaatregel

Door het voeren van gedegen verzuimmanagement wordt het risico van verzuim waar mogelijk beperkt. Als er toch sprake is van verzuim, is het streven de werkzaamheden zoveel als mogelijk binnen de huidige formatie op te lossen. Wanneer er moet worden ingehuurd, worden de kosten in eerste instantie gedekt uit de exploitatie of de algemene reserve.

Krapte arbeidsmarkt/ flexibele schil

De formatie bestaat voor een deel uit een flexibele schil die nodig is om de organisatie mee te kunnen laten bewegen met fluctuaties in het werkaanbod naar omvang en naar type functies. Daarnaast is het door krapte op de arbeidsmarkt lastig om sommige functies te vervullen met eigen medewerkers. Doordat de inhuur van tijdelijke krachten en externen in verhouding met een eigen formatie vaak prijziger is, levert dit extra lasten op.

Omvang

De verwachting is dat voor ongeveer 10% van de totale formatie een hogere loonsom moet worden betaald. De omvang van het risico bedraagt afgerond circa € 140.100 ((10% x € 7.006.000) x 20%). De kwantiteit is ingeschaald op klasse 4 (waarschijnlijk), waarmee het totaal financiële risico is bepaald op € 98.100.

Risicoscore

Kans (A)		Financieel gevolg (B)		Risico (A * B)		
Kwantiteit	Klasse	Omvang	Klasse	Risico €	Risicoscore	I/S
70%	4	€ 140.100	3	€ 98.100	12	S

Beheersmaatregel

De kosten van het inhuren van tijdelijke medewerkers worden zoveel als mogelijk beperkt. De provincie Drenthe heeft de inhuur aanbesteed, zowel voor payrolling als voor uitzendwerk. Voor Prolander gelden dezelfde voorwaarden.

2.1.3. Inventarisatie van de weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen en mogelijkheden om niet begrote kosten op te kunnen vangen. Als blijkt dat deze tegenvallers niet gedekt kunnen worden binnen de gehele begroting is de bedrijfsvoeringsorganisatie aangewezen op een extra bijdrage van de provincies Groningen en Drenthe. De weerstandscapaciteit is onderverdeeld in een structurele en incidentele weerstandscapaciteit.

Structurele weerstandscapaciteit

De structurele weerstandscapaciteit bestaat uit de post onvoorzien in de exploitatie. Hiervoor is jaarlijks een post opgenomen van € 50.000 voor onvoorziene uitgaven.

Incidentele weerstandscapaciteit

De incidentele weerstandscapaciteit is het bedrag dat in het eigen vermogen vrij aanwendbaar is. Prolander rekent de algemene reserve tot het vrij aanwendbare vermogen. Deze reserve is bedoeld voor het opvangen van onvoorziene uitgaven die volgen uit opkomende verplichtingen, calamiteit en het opvangen van eventuele rekeningtekorten. De stand van de algemene reserve bedraagt naar verwachting € 399.000 per 31-12-2021. Ook het nog te bestemmen rekeningresultaat 2019 (€ 134.500) is toegerekend tot het vrij aanwendbare vermogen⁴.

2.1.4. Confrontatie met beschikbaar weerstandsvermogen

In het volgende overzicht worden de hierboven genoemde risico's in verband gebracht met de beschikbare weerstandscapaciteit.

Kans	Financieel gevolg	Structureel	Incidenteel	Totaal
A	Geïnteriseerde risico's	€ 308.300	-	€ 308.300
B	Beschikbare weerstandscapaciteit	€ - 50.000	€ - 533.500	€ - 583.500
C = B - A	Saldo	€ 258.300	€ - 533.500	€ -275.200

De ratio weerstandsvermogen met betrekking tot het totaal aan risico's is als volgt berekend:

$$\frac{583.500}{308.300} = 1,89$$

⁴ Op grond van artikel 18, van de gemeenschappelijke regeling Prolander, wordt een batig saldo toegevoegd aan het weerstandsvermogen van de bedrijfsvoeringsorganisatie.

Conclusie

De uitkomst van 1,89 voldoet ruimschoots aan de streefnorm van groter dan 1. Dit betekent dat de huidige weerstandscapaciteit toereikend is om de geïdentificeerde risico's op te vangen wanneer deze zich tegelijk in één begrotingsjaar voordoen.

2.1.5. Financiële kengetallen

In onderstaand overzicht zijn de wettelijk verplichte kengetallen gepresenteerd. Na de tabel volgt een korte toelichting per financieel kengetal.

Verplichte financiële kengetallen	Realisatie 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
	T-2	T-1	T	T+1	T+2	T+3
Netto schuldquote	-5,36%	-6,01%	-6,61%	-8,13%	-10,65%	-13,57%
Netto schuldq.gecorr. v. alle leningen	-5,36%	-6,01%	-6,61%	-8,13%	-10,65%	-13,57%
Solvabiliteitsratio	9,14%	8,44%	8,87%	10,40%	13,01%	15,96%
Structurele exploitatieruimte	-6,56%	3,62%	2,85%	3,27%	3,30%	3,34%
Solvabiliteit na correctie	21,66%	20,22%	21,11%	24,20%	29,15%	34,32%

Netto schuldquote

De netto schuld weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van Prolander ten opzichte van de eigen middelen. De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. Hoe lager het percentage, hoe beter. Ten opzichte van de voorgaande boekjaren is een verbetering van netto schuldquote te zien. Dit komt doordat het vreemd vermogen sterk afneemt door het aflossen van de lening terwijl het totaal aan baten toeneemt. Het percentage van - 6,61% is uitstekend.

Solvabiliteit

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin Prolander in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Het begrote percentage van 8,87% is lager dan de norm van 25% en dit wordt deels veroorzaakt door de rekeningcourantverhouding met bedrijf 2 en 3 (provincies Groningen en Drenthe). Deze rekeningcourantverhouding bestaat omdat Prolander een bankrekening heeft, waarvan een gedeelte op bedrijf 1 betrekking heeft. Het deel dat betrekking heeft op de bedrijven 2 en 3 wordt tot uitdrukking gebracht als schuld in de rekeningcourant met de moeders. Aangezien beide moeders voor de verplichtingen in bedrijf 2 en 3 garant staan zegt dit dus niets over het feitelijk in staat zijn om verplichtingen te voldoen door bedrijf 1. Om een betere weergave te kunnen geven van de solvabiliteit van Prolander is het kengetal *solvabiliteit na correctie rekeningcourantverhouding deelnemers* opgenomen.

Structurele exploitatieruimte

Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting wordt thans het onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele lasten. Bij incidentele lasten of baten gaat het om eenmalige zaken die zich gedurende maximaal drie jaar voordoen (tenzij de eindigheid vastligt vanwege een bestuursbesluit). De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves te delen door het totaal aan baten vóór mutatie met de reserves. Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten te dekken. Met het percentage van 2,85% is sprake van een positieve exploitatieruimte. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door een sterkere toename van de structurele baten ten opzichte van de structurele lasten.

Solvabiliteit na correctie rekeningcourantverhouding deelnemers

Om een realistischer beeld te geven van de solvabiliteit van bedrijf 1 is het kengetal *solvabiliteit na correctie rekeningcourantverhouding deelnemers* opgenomen. Dit betreft dezelfde berekening als de reguliere solvabiliteitsratio alleen wordt de rekeningcourantverhouding met de deelnemers hier niet in meegenomen. Het percentage van 21,11% voldoet niet aan de norm van 25%. Desalniettemin laat de meerjarige ontwikkeling van het kengetal een positief beeld zien en wordt het streefpercentage vanaf het jaar 2023 naar verwachting wel gerealiseerd.

2.2. Financiering

Via de financieringsparagraaf (artikel 13 van het BBV) in de begroting en de jaarstukken wordt de uitwerking en uitvoering van het treasurybeleid respectievelijk vastgesteld en verantwoord. In deze paragraaf worden onder meer de ontwikkelingen aangegeven met betrekking tot het kasgeldlimiet, de ontwikkelingen wat betreft de renterisiconorm en de verwachte toe- of afname van geldleningen en/of uitzettingen.

2.2.1. Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet houdt in dat de gemiddelde netto-vlottende schuld van een decentrale overheid (ofwel openbaar lichaam) in een bepaald kwartaal niet hoger mag zijn dan een wettelijk bepaald percentage van het begrotingstotaal aan lasten. In artikel 2, lid 1d van de uitvoeringsregeling van de Wet fido is het percentage voor gemeenschappelijke regelingen vastgesteld op 8,2%. Hieronder volgt de toetsing van de kasgeldlimiet.

Berekening kasgeldlimiet (1)

Begrotingstotaal aan lasten * 8,2%	=	Kasgeldlimiet in bedrag
€ 9.539.000 * 8,2%	=	€ 782.000

Berekening netto-vlottende schuld (2)

Vlottende schuld -/- vlottende middelen	=	Netto-vlottende schuld
€ 4.848.500 -/- € 8.021.500	=	€ -3.173.000

Toetsing kasgeldlimiet

Kasgeldlimiet (1) -/- netto-vlottende schuld (2)	=	Ruimte (+) of overschrijding (-)
€ 782.000 -/- € -3.173.000	=	€ 3.955.000 (+)

Op basis van de uitkomst kan worden geconcludeerd dat Prolander naar verwachting, op basis van de geprognoseerde balans per 31 december 2021, voldoet aan de wettelijke bepalingen omtrent de kasgeldlimiet van de Wet fido.

2.2.2. Geldleningen

Eind 2021 is er naar verwachting geen sprake van opgenomen geldleningen. Dit is ook terug te zien in de geprognoseerde balans aangezien hierop geen lang vreemd vermogen voorkomt.

2.2.3. Omslagrente

Het rente omslagpercentage wordt bepaald door de netto rentelasten te delen door de boekwaarde van de investeringen. Aangezien bij Prolander geen sprake is van rentelasten kan er geen rente worden toegerekend aan de activa. De omslagrente voor 2021 is daarom bepaald op 0%.

2.2.4. Renterisiconorm

Het renterisico heeft betrekking op de vaste schuld en op het bedrag waarover renterisico wordt gelopen. Naast de renteherzeningen zijn hiervoor ook de aflossingen van belang, want het renterisico wordt verkleind door aflossingen in de tijd te spreiden. Het renterisico wordt getoetst aan het bedrag van de renterisiconorm. De renterisiconorm heeft betrekking op het totaal van de begroting van uitsluitend het komende jaar. De renterisiconorm bedraagt 20% van de vaste schuld (waarbij een drempelbedrag geldt van € 2.500.000). Bij Prolander is vanaf 2020 geen sprake van een lang vreemd vermogen positie. Prolander voldoet aan de renterisiconorm, zoals uit de onderstaande berekeningen blijkt.

Berekening renterisico (1)

Renteherzeningen + aflossingen	=	Renterisico
€ 0 + € 0	=	€ 0

Berekening renterisiconorm (2)

Begrotingstotaal aan lasten * 20%	=	Renterisiconorm
€ 9.539.000 * 20%	=	€ 2.500.000 ⁵

Toetsing renterisico in relatie tot de renterisiconorm

Aangezien de renterisiconorm (2) groter is dan het renterisico (1) is er sprake van ruimte onder de renterisiconorm, waarmee hieraan wordt voldaan.

2.2.5. Schatkistbankieren

Overtollige liquide middelen dient Prolander op grond van de Wet fido aan te houden bij de schatkist van het Rijk. Er geldt een norm voor het bedrag dat buiten de schatkist mag worden aangehouden. Dit zogenoemde drempelbedrag is het maximale bedrag dat een decentrale overheid gemiddeld op dagbasis buiten de schatkist mag houden. De hoogte van het drempelbedrag is gelijk aan 0,75% van het begrotingstotaal. Op grond van het begrotingstotaal zou het geldende drempelbedrag voor 2021 € 71.500 (0,75% van € 9,5 miljoen) zijn. Vooralsnog geldt echter een minimaal drempelbedrag van € 250.000. Aangezien het banksaldo dagelijks wordt afgeroomd tot nihil is een overschrijding van het drempelbedrag niet mogelijk.

2.3. Bedrijfsvoering

In onderdeel 1, Programmabegroting, is de bedrijfsvoering uitvoerig aan de orde is geweest en wordt daarom in deze paragraaf niet nader toegelicht.

⁵ Aangezien de uitkomst (€ 1.907.800) lager is dan het drempelbedrag bedraagt de norm € 2.500.000.

Financiële begroting

3. Meerjarenbegroting 2021-2024

3.1. Ontwikkelingen (meerjaren)begroting 2021-2024

Voor het opstellen van de programmabegroting 2021 en de meerjarenraming 2022-2024 zijn de uitgangspunten uit de kaderbrief 2021 het vertrekpunt. De financiële gevolgen van alle ontwikkelingen zijn in onderstaande tabel samengevat.

Financiële effecten 2021 - 2024	#	Boekjaar 2021	Boekjaar 2022	Boekjaar 2023	Boekjaar 2024
Saldo programmabegroting 2020		-71.000	-161.000	-247.500	-247.500
Indexering en bijstelling loonkosten	1	108.000	111.000	81.000	106.500
Indexering overige bijkomende personele kosten	2	9.000	9.000	9.000	12.500
Bijstelling kapitaallasten	3	15.500	23.000	30.500	25.000
Indexering bijdrage provincies	4	-157.500	-159.500	-161.000	-235.500
Uitvoeringsplan GIS - structurele lasten	5	38.500	38.500	38.500	38.500
Symposium Prolander 5 jaar	6	20.000	-	-	-
Dienstverleningsovereenkomst 2020 - 2023	7	450.000	469.000	488.000	513.000
Deelnemersbijdrage n.a.v. DVO 2020 - 2023	8	-450.000	-469.000	-488.000	-513.000
Effecten ICT-informatieplan Prolander 2019	9	pm	pm	pm	pm
Saldo meerjarenbegroting 2021 - 2024		-38.500	-139.500	-250.000	-300.000

3.2. Toelichting ontwikkelingen

1. Loonkosten en indexatie

De salarisbedragen zijn begroot tegen de geldende normbedragen per salarisschaal. Voor de berekening van de salariskosten 2021 is uitgegaan van de normbedragen over het jaar 2020 met daarbovenop een indexatie van 3% zoals de provincie Drenthe die hanteert in haar begroting 2020. Daarnaast is rekening gehouden met de meerjarige financiële gevolgen van het generatiepact.

2. Indexering overige bijkomende personele kosten

Voor overige personele kosten begroten we een bedrag van 5% van de totale loonsom. Dit betreft de loonsom bestaande uit de normbedragen, maar exclusief de lasten van het generatiepact. Onder andere opleidingskosten, reiskosten en dienstkleding maken onderdeel uit van deze kosten.

3. Bijstelling kapitaallasten

Voor verbetering in de bedrijfssystemen EBS (E-Business Suite, ons financiële systeem) en VRIS (ons Vastgoed Registratie en Informatie Systeem) is jaarlijks een investering nodig van €35.000. Op jaarbasis betekent dit een verhoging van de kapitaallasten van €7.500. Tevens betreft het de definitieve bijstelling van de kapitaallasten op basis van de definitieve jaarcijfers 2019.

4. Indexering bijdrage provincies

Conform de gepresenteerde uitgangspunten is de deelnemersbijdrage verhoogd met en indexering gebaseerd op 80% loonkosten en 20% overige kosten.

5. Uitvoeringsplan GIS – structurele lasten

Met het project GIS (Geo Informatie Systeem) 2020 wordt een upgrade doorgevoerd in het gebruik van online en realtime Geo-data. De structurele kosten voor licenties, beheer en onderhoud zijn in deze begroting meegenomen. Het uitvoeringsplan is op 11 november 2019 door ons bestuur goedgekeurd.

6. Symposium Prolander 5 jaar

In 2021 bestaat Prolander vijf jaar: op 1 januari 2016 is Prolander als zelfstandige organisatie opgericht. Ter gelegenheid hiervan willen wij een symposium organiseren. De precieze invulling zal in de komende periode vorm en inhoud krijgen.

7. Dienstverleningsovereenkomst 2020-2023

Op 1 maart hebben de provincies Drenthe en Groningen en Prolander voor de periode 2020-2023 een nieuwe dienstverleningsovereenkomsten (DVO's) afgesloten. Zoals reeds aangekondigd in de kaderbrief vallen deze kosten structureel hoger uit. In onderstaande tabel is de kostenontwikkeling weergegeven.

Dienstverleningsovereenkomst	Begr. 2020 v. wijziging	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
- Personele dienstverlening	141.500	150.500	152.000	153.500	155.500
- Inkoop en aanbesteden	18.000	38.500	39.000	39.000	39.500
- KCC	22.500	27.000	27.000	27.500	28.000
- Facilitair & huisvesting	560.500	650.500	660.500	670.000	680.000
- ICT (incl. SharePoint)	501.900	785.000	797.000	809.500	821.500
- Functionaris gegevensbescherming	-	14.000	14.500	14.500	14.500
Totaal DVO	1.244.400	1.665.500	1.690.000	1.714.000	1.739.000

De dienstverleningsovereenkomsten bevatten productkosten, en/of uurkosten en overhead. De productkosten worden geïndexeerd met de CPI⁶. Uurkosten en overhead worden geïndexeerd met de index voor loonverhogingen⁷. In onderstaande tabel is per jaar weergegeven op welke wijze de DVO's in het meerjarenperspectief zijn geïndexeerd.

Toegepaste indexaties	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
- Indexatie CPI:	n.v.t.	1,6%	1,6%	1,6%	1,6%
- Indexatie loonsverhogingen:	n.v.t.	3,0%	1,0%	1,0%	1,0%

⁶ Nationale consumentenprijsindex (cpi). Bron: Centraal Economisch Plan 2019, Bijlage 09 Prijzen en lonen, 1970-2023

⁷ Zie 3.2. Toelichting loonkosten en indexatie

8. Deelnemersbijdrage n.a.v. DVO 2020-2023

Als compensatie voor de hogere lasten die voortvloeien uit de nieuwe DVO 2020 worden de deelnemersbijdragen verhoogd. Dit leidt tot onderstaande aanpassingen van de deelnemersbijdragen in de meerjarenbegroting 2021 - 2024.

Bijdrage provincie Drenthe in euro's	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Deelnemersbijdrage begroting 2020	6.179.500	6.228.500	6.278.000	6.278.000
Effect door toepassing (her)indexering	108.500	109.500	110.500	161.500
Effect door nieuwe DVO 2020 - 2023	306.000	318.500	331.500	348.500
Deelnemersbijdrage begroting 2021	6.593.500	6.656.500	6.720.500	6.788.500

Bijdrage provincie Groningen in euro's	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Deelnemersbijdrage begroting 2020	2.790.500	2.812.500	2.834.500	2.834.500
Effect door toepassing (her)indexering	49.000	50.000	50.500	74.000
Effect door nieuwe DVO 2020 - 2023	144.000	150.500	156.500	164.500
Deelnemersbijdrage begroting 2021	2.984.000	3.013.000	3.042.000	3.073.000

4. Meerjarenbegroting 2021-2024

4.1. Overzicht in euro's van de meerjarenbegroting 2021-2024

Exploitatiebegroting	Realisatie 2019	Begr. 2020 voor wijz.	Begr. 2020 na wijz	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
1. Personele kosten	7.401.000	7.440.500	7.440.500	7.594.000	7.609.500	7.579.500	7.611.000
1.1 Loonkosten	6.553.000	6.857.000	6.857.000	7.006.000	7.035.500	6.999.500	7.025.000
1.2 Aanvullende bedrijfsvoering	224.500	257.500	257.500	230.000	232.500	235.000	237.500
1.3 Overige bijkomende kosten	310.000	326.000	326.000	358.000	341.500	345.000	348.500
1.4 Organisatieontwikkeling	313.000	-	-	-	-	-	-
2. Overige kosten	1.721.000	1.523.500	1.523.500	1.945.000	1.920.500	1.933.000	1.950.000
2.1 Facilitair & huisvesting	504.000	504.000	504.000	650.500	660.500	670.000	680.000
2.2 ICT (incl. SharePoint)	463.500	502.000	502.000	899.500	911.500	923.500	936.000
2.3 Archiefkosten	20.000	20.000	20.000	20.000	20.000	20.000	20.000
2.4 Kapitaallasten investeringen	594.000	141.000	141.000	100.000	54.000	44.000	39.000
2.5 Externe deskundigen	74.000	231.500	231.500	150.000	150.000	150.000	150.000
2.6 Kantoorkosten	66.000	75.000	75.000	75.000	75.000	75.000	75.000
2.7 Onvoorzien	-	50.000	50.000	50.000	50.000	50.000	50.000
Totaal lasten	9.122.000	8.964.000	8.964.000	9.539.000	9.530.000	9.512.000	9.561.000
3. Inkomsten	-8.981.000	-8.899.000	-8.899.000	-9.577.500	-9.669.500	-9.762.000	-9.861.000
3.1 Bijdrage Drenthe	-6.024.000	-6.130.500	-6.130.500	-6.593.500	-6.656.500	-6.720.500	-6.788.500
3.2 Bijdrage Groningen	-2.722.000	-2.768.500	-2.768.500	-2.984.000	-3.013.000	-3.042.000	-3.073.000
3.3 Extra inkomsten PPO	-223.000	-	-	-	-	-	-
3.4 Overige incidentele baten	-12.000	-	-	-	-	-	-
Totaal baten	-8.981.000	-8.899.000	-8.899.000	-9.577.500	-9.669.500	-9.762.000	-9.861.000
Saldo van baten en lasten	141.500	64.500	64.500	-38.500	-139.500	-250.000	-300.000
Mutatie in de reserves	-276.000	-81.500	-81.500	-	-	-	-
Resultaat na mutatie reserves	-134.500	-17.000	-17.000	-38.500	-139.500	-250.000	-300.000

+ is een nadeel (N), - is een voordeel (V)

4.2. Toelichting op de begroting 2021 en de meerjarenbegroting

Hieronder zijn ramingen van de prestaties zoals weergegeven in de meerjarenbegroting 2021-2024 toegelicht. In paragraaf 3 zijn de achterliggende ontwikkelingen en motivering van deze ramingen toegelicht.

4.2.1. Personele kosten

Loonkosten

De salarisbedragen zijn begroot tegen de geldende normbedragen per salarisschaal. Voor de berekening van de salariskosten 2021 is uitgegaan van de normbedragen over het jaar 2020 met daarbovenop een indexatie zoals de provincie Drenthe die hanteert in haar begroting 2020. Daarnaast is rekening gehouden met de meerjarige financiële gevolgen van het generatiepact.

Loonkosten	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Saldo programmabegroting 2020	6.898.000	6.924.500	6.918.500	6.918.500
Indexering en bijstelling loonkosten	175.000	177.000	178.500	247.500
Indexering en bijstelling loonkosten Generatiepact	-67.000	-66.000	-97.500	-141.000
Saldo meerjarenbegroting 2021 - 2024	7.006.000	7.035.500	6.999.500	7.025.000

Aanvullende bedrijfsvoering

Zoals overeengekomen in de dienstverleningsovereenkomst worden de personele kosten jaarlijks geïndexeerd. Het gaat om de onderstaande taken en de daaraan gekoppelde jaarlijkse vergoeding in euro's.

Aanvullende bedrijfsvoering	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
- HRM dienstverlening (DVO)	150.500	152.000	153.500	155.500
- Inkoopondersteuning (DVO)	38.500	39.000	39.000	39.500
- KCC dienstverlening (DVO)	27.000	27.000	27.500	28.000
- Functionaris gegevensbescherming (DVO)	14.000	14.500	14.500	14.500
Totaal aanvullende bedrijfsvoering	230.000	232.500	234.500	237.500

Overige bijkomende personele kosten

Voor overige personele kosten begroten we een bedrag van 5% van de totale loonsom. Dit betreft de loonsom bestaande uit de normbedragen, maar exclusief de lasten van het generatiepact. Onder andere opleidingskosten, reiskosten en dienstkleding maken onderdeel uit van deze kosten.

4.2.2. Overige kosten

Facilitair & Huisvesting

Prolander heeft voor de facilitaire ondersteuning en de huisvesting op de locaties in Assen en Groningen een dienstverleningsovereenkomst afgesloten met de beide gastheren. Op deze prestatie worden deze kosten verantwoord.

Facilitair & huisvesting	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Saldo programmabegroting 2020	504.000	504.000	504.000	504.000
Stijging DVO kosten	134.806	134.806	134.806	134.806
Indexering	11.719	21.466	31.363	41.411
Saldo meerjarenbegroting 2021 - 2024	650.525	660.272	670.169	680.217

ICT

Prolander heeft voor de ICT een dienstverleningsovereenkomst afgesloten met de provincie Drenthe. Daarnaast zijn ook de kosten van de ICT-investeringen uit het ICT-informatieplan hier gedeeltelijk begroot. De kosten van de uitvoeringsplannen SharePoint en GIS zijn verwerkt. Voor nog vier andere projecten uit het informatie dienen nog uitvoeringsplannen te worden opgesteld. De licentiekosten voor de GIS systemen worden door de leverancier bij Prolander in rekening gebracht.

ICT	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Saldo programmabegroting 2020	525.000	525.000	525.000	525.000
Stijging DVO kosten	260.000	272.000	284.000	296.500
GIS uitvoeringsplan	38.500	38.500	38.500	38.500
Licentiekosten GIS	76.000	76.000	76.000	76.000
	899.500	911.500	923.500	936.000

Opslagkosten archief

Prolander heeft de beschikking over een omvangrijk fysiek archief. Voor deze documenten wordt aanvullende archiefruimte gehuurd in Tynaarlo. Deze huurkosten maken onderdeel uit van deze begrotingspost. Daarnaast worden er ook koerierskosten gemaakt om fysieke archiefstukken te verplaatsen tussen de twee locaties. Deze kosten zijn jaarlijks op vaste bedragen begroot en worden niet geïndexeerd.

Kapitaallasten investeringen

In de berekening van de kapitaallasten is rekening gehouden met het afschrijven van de reeds verrichte investeringen en de in deze begroting opgenomen investeringsprojecten. De investeringen worden afgeschreven conform de afschrijvingsrichtlijnen zoals vastgelegd in het financieel reglement Prolander. De kapitaallasten komen voort uit de onderstaande investeringen.

Kapitaallasten 2021-2024	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
ICT-investeringen (2017)	13.000	-	-	-
VRIS-investering (2017)	16.000	-	-	-
Project digitalisering (2017)	25.000	-	-	-
ICT-investeringen (2018)	17.000	17.000	-	-
ICT-investeringen (2019)	13.000	13.000	13.000	-
ICT investeringen (2020)	6.000	6.000	6.000	6.000
Investering ArcGIS (2020)	10.500	10.500	10.500	10.500
ICT investeringen (2021)	-	7.500	7.500	7.500
ICT investeringen (2022)	-	-	7.500	7.500
ICT investeringen (2023)	-	-	-	7.500
ICT investeringen (2024)	-	-	-	-
Totaal kapitaallasten 2021-2024	100.500	54.000	44.500	39.000

Externe deskundigen

Onder externe deskundigen worden de kosten van de accountant, juridische ondersteuning, ondersteuning voor inkoop en aanbestedingen, btw en van overige bedrijfsvoering adviezen begroot. Daarnaast zijn ook structureel middelen begroot voor het projectmatig werken en innovatie. Deze kosten worden niet geïndexeerd.

Kantoorkosten

Voor de kantoorkosten is een vast bedrag geraamd. Deze kosten hebben onder andere betrekking op kantoorbenodigdheden, abonnementen, kosten betalingsverkeer en drukwerk.

Onvoorzien

Voor onvoorzien is structureel een stelpost opgenomen van € 50.000 per jaar.

4.2.3. Ontvangsten

Bijdrage provincies

Conform de uitgangspunten uit de kaderbrief 2021 worden de deelnemersbijdragen jaarlijks geïndexeerd met de veronderstelde ontwikkeling van de (personele) lasten. Aanvullend is de deelnemersbijdrage verhoogd ter compensatie van de hogere lasten van de nieuwe DVO.

Dit leidt tot de volgende aanpassing van de deelnemersbijdragen in het meerjarenperspectief.

Bijdrage provincie Drenthe in euro's	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Deelnemersbijdrage begroting 2020	6.179.500	6.228.500	6.278.000	6.278.000
Effect door toepassing (her)indexering	108.500	109.500	110.500	161.500
Effect door nieuwe DVO 2020 - 2023	306.000	318.500	331.500	348.500
Deelnemersbijdrage begroting 2021	6.593.500	6.656.500	6.720.500	6.788.500

Bijdrage provincie Groningen in euro's	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Deelnemersbijdrage begroting 2020	2.790.500	2.812.500	2.834.500	2.834.500
Effect door toepassing (her)indexering	49.000	50.000	50.500	74.000
Effect door nieuwe DVO 2020 - 2023	144.000	150.500	156.500	164.500
Deelnemersbijdrage begroting 2021	2.984.000	3.013.000	3.042.000	3.073.000

Extra bijdrage PPO

Met de provinciale opdrachtgevers kunnen aanvullende opdrachten overeengekomen worden waar een extra bijdrage tegenover staat. Of hiervan sprake zal zijn in 2021 en volgende jaren is niet bekend. Voorzichtigheidshalve zijn hiervoor geen baten geraamd.

Overige incidentele baten

Prolander heeft de mogelijkheid om in beperkte mate, en met instemming van beide colleges, vergelijkbare werkzaamheden uit te voeren voor andere overheidspartijen. Dit mag niet ten koste gaan van de realisatie van de beleidsopgave. In de situatie dat Prolander werken voor derden zal gaan uitvoeren worden de werkelijk gemaakte uren vermenigvuldigd met het bijbehorende uurtarief. De uitkomst hiervan wordt vervolgens in rekening gebracht bij derden. Deze uurtarieven worden jaarlijks vastgesteld. Er zijn voor de overige incidentele baten geen opbrengsten geraamd. Omdat deze opbrengsten onzeker zijn, is het voorzichtigheidsprincipe gehanteerd.

4.3. Toelichting verschillen jaarschijf 2021

In onderstaand overzicht zijn de verschillen weergegevens tussen de jaarschijf 2021 zoals vastgesteld in de programmabegroting 2020 en de jaarschijf 2021 zoals heden gepresenteerd in de programmabegroting 2021.

Exploitantiebegroting	Jaarschijf 2021 (begroting 2020)	Jaarschijf 2021 (begroting 2021)	Vershil 2021
1. Personele kosten	7.489.500	7.594.000	104.500
1.1 Loonkosten	6.898.000	7.006.000	108.000
1.2 Aanvullende bedrijfsvoering	262.500	230.000	-32.500
1.3 Overige bijkomende kosten	329.500	358.000	29.000
1.4 Organisatieontwikkeling	-	-	-
2. Overige kosten	1.409.000	1.945.000	536.000
2.1 Facilitair & huisvesting	504.000	650.500	146.500
2.2 ICT (incl. SharePoint)	525.500	899.500	374.500
2.3 Archiefkosten	20.000	20.000	-
2.4 Kapitaallasten investeringen	85.000	100.000	15.500
2.5 Externe deskundigen	150.000	150.000	-
2.6 Kantoorkosten	75.000	75.000	-
2.7 Onvoorzien	50.000	50.000	-
Totaal lasten	8.898.500	9.539.000	640.500
3. Inkomsten	-8.970.000	-9.577.500	-607.500
3.1 Bijdrage Drenthe	-6.179.500	-6.593.500	-414.000
3.2 Bijdrage Groningen	-2.790.500	-2.984.000	-193.500
3.3 Extra inkomsten PPO	-	-	-
3.4 Overige incidentele baten	-	-	-
Totaal baten	-8.970.000	-9.577.500	-607.500
Saldo van baten en lasten	-71.000	-38.500	33.000
Mutatie in de reserves	-	-	-
Resultaat na mutatie reserves	-71.000	-38.500	33.000

In de toelichting zijn de verschillen tussen de jaarschijven 2021 op het niveau van prestatie toegelicht. Met de aanduiding 'V/N' is aangegeven of er sprake van een voor- of nadeel ten opzichte van de jaarschijf 2021 zoals vastgesteld in de programmabegroting 2020. Afwijkingen kleiner dan €10.000 zijn daarbij niet toegelicht.

4.3.1. Personele kosten

Loonkosten	Vershil	V/N
	€ 108.000	N

Prolander heeft voor het jaar 2021, in overleg met team P&O van de Provincie Drenthe, een indexatie toegepast van 3% (waar in de begroting 2020 voor 2021 nog uit is gegaan van 1%). Dit heeft een kostenverhogend effect. De totale kosten (per saldo) van het generatiepact vallen naar verwachting lager uit dan in de begroting 2020 was aangenomen. Enerzijds komt dit doordat minder medewerkers zijn toegetreden tot het Generatiepact en anderzijds komt dit door een verlaging van de pensioenleeftijd conform het nieuwe pensioenakkoord. De verlaging van de pensioenleeftijd heeft vooral effect op de loonkosten vanaf het jaar 2023, dit omdat veel medewerkers dan de pensioengerechtigde leeftijd bereiken.

Aanvullende bedrijfsvoering	Vershil	V/N
	€ 32.500	V

Het voordeel op deze prestatie ontstaat voornamelijk doordat in de DVO 2020-2023 de post documentaire informatievoorziening is ondergebracht in de post facilitair en huisvesting. De kosten worden hier dan ook niet meer verantwoord vanaf de programmabegroting 2021.

Overige bijkomende kosten	Vershil	V/N
	€ 29.000	N

Het verschil is voornamelijk ontstaan doordat in 2021 een bedrag is geraamd van € 20.000 voor het symposium van Prolander. Het restant van € 9.000 ontstaat doordat het budget voor de overige bijkomende kosten een afgeleide is van de loonkosten. Doordat de loonkosten ten opzichte van de begroting 2020 zijn toegenomen neemt de begrotingspost voor de overige bijkomende kosten ook toe.

4.3.2. Overige kosten

Facilitair & huisvesting	Vershil	V/N
	€ 146.500	N

Het verschil komt deels door de toevoeging van de post documentaire informatievoorziening op de prestatie facilitair & huisvesting (was: aanvullende bedrijfsvoering). Verder zijn de kosten van de DVO 2020-2023 gestegen ten opzichte van de oude DVO door hogere toegerekende uurkosten en overheadkosten.

ICT (incl. SharePoint)	Vershil	V/N
	€ 374.500	N

Het verschil is ontstaan doordat de kosten van de DVO 2020-2023 zijn gestegen ten opzichte van de oude DVO. De stijging komt door hogere productkosten, toegerekende uurkosten en overheadkosten. Tevens worden de licentiekosten GIS door de leverancier in rekening gebracht bij Prolander.

Kapitaallasten investeringen	Vershil	V/N
	€ 15.500	N

Het verschil in kapitaallasten ontstaat hoofdzakelijk door de investering in ArcGIS dat in 2020 plaatsvindt. Dit investeringsproject stond nog niet opgenomen in de programmabegroting 2020, waardoor ook nog geen rekening was gehouden met de meerjarige kapitaallasten. ArcGIS betreft een investering dat voortkomt vanuit het ICT-informatieplan 2019 – 2022. Het overige verschil van € 5.250 ontstaat door een bijstelling van de kapitaallasten aan de hand van de realisatie 2019.

4.3.3. Bijdragen

Bijdrage provincie Drenthe	Vershil	V/N
	€ 414.000	V

Het verschil is ontstaan door verhoging deelnemersbijdrage in verband met de hogere kosten van de nieuwe DVO 2020 - 2023 (€ 306.500). Daarnaast worden conform de uitgangspunten uit de kaderbrief 2021 de deelnemersbijdragen jaarlijks geïndexeerd. Door een hogere indexering voor 2021 dan in de begroting 2020 is toegepast (nieuw: 2,4% vs. oud: 0,8%), ontstaat een voordelig verschil van € 108.500.

Bijdrage provincie Groningen	Verschil	V/N
	€ 193.500	V

Het verschil is ontstaan door verhoging deelnemersbijdrage in verband met de hogere kosten van de nieuwe DVO 2020 - 2023 (€ 144.000). Daarnaast worden conform de uitgangspunten uit de kaderbrief 2021 de deelnemersbijdragen jaarlijks geïndexeerd. Door een hogere indexering voor 2021 dan in de begroting 2020 is toegepast (nieuw: 2,4% vs. oud: 0,8%), ontstaat een voordelig verschil van € 49.000.

4.4. Overhead

Op grond van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) is een inzicht in de overhead van de organisatie vereist. Wij achten een overheadpercentage van maximaal 35% adequaat voor Prolander.

4.4.1. Berekening overhead

Het grootste deel van de overheadkosten bestaan uit de personele kosten die niet direct bijdragen aan het primaire proces. Naast de indirecte loonkosten betreffen dit ook de overige bijkomende kosten voor bijvoorbeeld opleidingen en de kosten voor de uitvoering van het organisatie-ontwikkelplan. Daarnaast bestaat de overhead uit de organisatie ondersteunende functies die worden ingekocht bij de provincies Groningen en Drenthe. Deze inkoop is vastgelegd in de DVO en bestaan uit onder andere huisvesting, ICT, HRM, Juridische dienstverlening en inkoop.

In deze paragraaf is een splitsing gemaakt tussen de overhead van Prolander en de overhead dat toebehoort aan derden (provincies Groningen en Drenthe). Het aandeel in de overhead is berekend op basis van de geprognosticeerde aantal uren zoals overeengekomen in de PPO 2020. Hieronder volgt de onderverdeling van de uren dat is gebruikt om het aandeel in de overhead te kunnen bepalen.

Berekening totaal overhead	in uren	in percentage
Totaal uren 2020 (incl. overhead):	97.320	100%
- Waarvan directe uren t.b.v. projecten derden:	61.864	63,57%
- Waarvan indirect (overhead):	35.456	36,43%

Specificatie totaal overhead	in uren	in percentage
Totaal indirecte uren:	35.456	36,43%
- Waarvan t.b.v. Prolander:	20.220	20,78%
- Waarvan t.b.v. derden:	15.236	15,66%

In bijlage 2 is de onderverdeling van de uren toegepast op de totale baten en lasten in de meerjarenraming. Om de eigen overhead voor Prolander te kunnen berekenen is de bijdrage van de provincies daarbij enkel vermenigvuldigd met het percentage van de overhead dat toebehoort aan derden (15,66%). Per saldo blijft dan de eigen overhead van Prolander over.

4.4.2. Toelichting overhead

Het aandeel overige overhead bedraagt 10,14%. Samen met het percentage van de personele overhead komt het totaal uit op 35,40%. Dit is nagenoeg gelijk aan de norm van 35%. De totale stijging van het meerjarig overheadpercentage ten opzichte van de programmabegroting 2020 wordt veroorzaakt door een hoger aantal indirecte uren en de toename van de DVO-kosten die voor 100% aan de overhead moet worden toegerekend.

Overhead Prolander	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Totaal overhead Prolander	3.377.122	3.364.707	3.360.889	3.381.359
- Waarvan personele overhead	2.409.972	2.401.112	2.398.387	2.412.995
- Waarvan overige overhead	967.150	963.595	962.502	968.364
Overhead in percentage	35,40%	35,30%	35,33%	35,37%

4.5. Overzicht van incidentele baten en lasten

Volgens de BBV is het verplicht om een overzicht te presenteren van de incidentele baten en lasten. Op die manier kan beoordeeld worden of en in hoeverre er sprake is van een sluitende begroting. Wij hanteren de volgende uitgangspunten:

- Indien bestaand structureel beleid, niet zijnde een tijdelijke geldstroom, binnen de termijn van drie jaar een wijziging ondergaat dan worden de daarmee samenhangende lasten of baten in het begrotingsjaar niet als incidenteel aangemerkt. Budgetverschillen op activiteiten inzake structureel bestaand beleid kwalificeren wij dus als “structureel”.
- Toevoegingen aan en onttrekkingen uit de reserves worden als incidenteel beschouwd als het gaat om niet-structurele toevoegingen aan een bestemmingsreserve of dekking van incidentele lasten. In het overzicht is dit vertaald door naast de incidentele last ook de mutatie uit de reserve te presenteren.
- Meerjarige tijdelijke geldstromen waarvan de eindigheid vastligt vanwege een bestuursbesluit kwalificeren wij als incidentele baten en lasten, ook als de geldstroom (nog) langer is dan drie jaar. Hiervan is sprake bij bijvoorbeeld projecten die langer dan drie jaar duren, maar waarvan wel bekend is dat die bijdrage op termijn stopt.

De voor de programmabegroting 2021 en de meerjarenraming 2022-2024 begrote incidentele baten en lasten zich als volgt te specificeren:

Incidentele baten en lasten	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
B. Incidentele lasten				
- Symposium 5 jarig bestaan Prolander	20.000	-	-	-
- Kosten generatiepact (saldo)	214.500	176.500	72.000	29.000
Totaal incidentele lasten	234.500	176.500	72.000	29.000
Saldo incidentele baten en lasten	234.500	176.500	72.000	29.000

NB: voor de meerjarenbegroting 2021 – 2024 is er geen sprake van incidentele baten.

5. Uiteenzetting financiële positie

5.1. Geprognosticeerde balans 2021-2024

De geprognosticeerde balans hoeft niet hetzelfde detailniveau te kennen als de balans die is voorgeschreven voor de jaarrekening. Wij hebben ervoor gekozen om de geprognosticeerde balans over de gehele periode van de meerjarenraming in de programmabegroting op te nemen.

Naast de balans per 31 december 2019 is de (geraamde) balanspositie per 31 december 2020 tot en met 2024 weergegeven. Aangezien de realisatie altijd afwijkt van de begroting zullen de balansposten in de (jaar)rekeningen 2020 t/m 2024 afwijken van de balansposten zoals opgenomen in deze begroting. De indeling van de balans is ingericht op basis van het BBV.

Balans per 31 december	Realisatie 2019	Begr. 2020 na wijz	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Activa						
Materiële vaste activa	266.500	191.500	121.500	98.000	84.000	75.000
Uitzettingen < 1 jaar	7.872.500	7.882.500	7.991.000	8.154.000	8.418.000	8.727.000
Overlopende activa	52.000	52.000	52.000	52.000	52.000	52.000
Totaal activa	8.191.000	8.126.500	8.164.500	8.304.000	8.553.500	8.854.000
Passiva						
Eigen vermogen	750.500	685.500	724.000	863.500	1.113.000	1.413.500
- Algemene reserve	480.500	399.000	399.000	399.000	399.000	399.000
- Bestemmingsreserve	135.500	135.500	135.500	135.500	135.500	135.500
- Resultaat boekjaar	134.500	17.000	38.500	139.500	250.000	300.000
- Resultaat cumulatief	-	134.500	151.500	189.500	329.000	579.000
Vlottende schulden <1 jaar	4.848.500	4.848.500	4.848.500	4.848.500	4.848.500	4.848.500
Overlopende passiva	2.592.000	2.592.000	2.592.000	2.592.000	2.592.000	2.592.000
Totaal passiva	8.191.000	8.126.500	8.164.500	8.304.000	8.553.500	8.854.000

5.2. Toelichting geprognosticeerde balans 2021-2024

Materiële vaste activa

Alle materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen de oorspronkelijke verkrijgingsprijs (de inkoopprijs en eventuele bijkomende kosten), verminderd met de ontvangen subsidies, de direct gerelateerde bijdragen, de jaarlijkse afschrijvingslasten en de afwaarderingen wegens duurzame waardeverminderingen.

De jaarlijkse afschrijvingen op de oorspronkelijke verkrijgings- of vervaardigingsprijs corresponderen met een stelsel dat is afgestemd op de verwachte toekomstige gebruiksduur (kortste van de geschatte economische levensduur óf technische gebruiksduur) van de geactiveerde objecten en voorzieningen. De gehanteerde afschrijvingstermijnen zijn opgenomen in financieel reglement Prolander.

De afschrijvingen worden berekend volgens de lineaire methode. De meerjarige ontwikkeling van de boekwaardes van de materiële vaste activa is in de tabel op de volgende pagina weergegeven.

Boekwaarde per 31 december	Realisatie 2019	Begr. 2020 na wijz.	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Investerings	T-2	T-1	T	T+1	T+2	T+3
Project digitalisering (2016)	55.000	-	-	-	-	-
ICT-investering (2016)	1.000	-	-	-	-	-
ICT-investeringen (2017)	26.000	13.000	-	-	-	-
VRIS-investering (2017)	32.000	16.000	-	-	-	-
Project digitalisering (2017)	49.500	25.000	-	-	-	-
ICT-investeringen (2018)	51.500	34.500	17.000	-	-	-
ICT-investeringen (2019)	51.000	38.500	25.500	13.000	-	-
ICT investeringen (2020)	-	24.000	18.000	12.000	6.000	-
Investering ArcG3IS (2020)	-	41.000	31.000	20.500	10.500	-
ICT investeringen (2021)	-	-	30.000	22.500	15.000	7.500
ICT investeringen (2022)	-	-	-	30.000	22.500	15.000
ICT investeringen (2023)	-	-	-	-	30.000	22.500
ICT investeringen (2024)	-	-	-	-	-	30.000
Totaal boekwaarde	266.500	191.500	121.500	98.000	84.000	75.000

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

De uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde. Deze balanspost bestaat voornamelijk uit de rekening courantverhouding met het Rijk (schatkistbankieren) en de debiteuren. In de geprognosticeerde balans wordt deze balanspost gebruikt als sluitpost voor het in evenwicht brengen van de activa en passiva.

Overlopende activa

De overlopende passiva zijn gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor de meerjarige balans is uitgegaan van een constante balanspositie in overeenstemming met de balanspositie per 31 december 2019.

Eigen vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit de reserves en het resultaat volgend uit het overzicht van baten en lasten. Voor een overzicht van het verloop van reserveposities wordt verwezen naar de eerste bijlage. Het eventuele begrotingsresultaat staat gepresenteerd in het overzicht van de meerjarenbegroting 2021-2024.

Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

De netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar zijn gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor de meerjarige balans is uitgegaan van een constante balanspositie in overeenstemming met de balanspositie per 31 december 2019.

Overlopende passiva

De overlopende passiva zijn gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor de meerjarige balans is uitgegaan van een constante balanspositie in overeenstemming met de balanspositie per 31 december 2019.

5.3. EMU-saldo

Het EMU-saldo is het saldo van inkomsten en uitgaven van de overheid op transactiebasis in een bepaalde periode (boekjaar). Eenvoudig gezegd geeft het EMU-saldo aan of er in een bepaald jaar meer geld is uitgegeven dan er in dat jaar is binnengekomen, of dat er netto geld is overgehouden. Het EMU-saldo is daarmee een indicatie voor de ontwikkeling van de liquiditeits- en financiële positie (eigen vermogen en schulden) van de organisatie. Tevens heeft het EMU-saldo een vergelijkbare functie als het kasstroomoverzicht.

Om de overheidsfinanciën in de Eurozone robuust te houden, zijn in Europees verband afspraken gemaakt over het toegestane maximale tekort van het EMU-saldo op nationaal niveau. Omdat het EMU-saldo van alle decentrale overheden onderdeel uitmaakt van het EMU-saldo op nationaal niveau is voor de decentrale overheden verplicht gesteld om het eigen EMU-saldo te vermelden in de begroting en jaarrekening.

Berekening EMU-saldo

Het EMU-saldo van Prolander komt voor de begroting 2021 uit op € 62.124. Dit betekent dat in EMU-termen de uitgaven € 62.124 euro lager zijn dan de inkomsten, waarmee Prolander in beperkte mate positief bijdraagt aan de beheersing van het EMU-saldo. Hieronder volgt een overzicht van de berekening van het EMU saldo.

Berekening EMU-saldo (bedragen x €1.000)		Begr. 2020 na wijz.	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Periode		T-1	T	T+1	T+2	T+3
A.	Exploitatiesaldo vóór mutatie reserves	-65	38	139	250	300
B.	Mutatie (im)materiële vaste activa	-75	-24	-14	-9	-75
C.	Mutatie voorzieningen	-	-	-	-	-
D.	Mutatie voorraden	-	-	-	-	-
E.	Boekwinst bij verkoop effecten en gerealiseerde boekwinst bij verkoop (im)materiële vaste activa	-	-	-	-	-
Berekend EMU-saldo (A-B+C-D-E)		10	62	153	259	375

Bijlagen

Bijlage 1 – Staat van reserves

Deze bijlage omvat de staat van de reserves. De jaarstukken 2019 vermelden een positief resultaat van € 134.477. In het bestemmingsvoorstel bij de jaarstukken 2019 wordt voorgesteld om het resultaat volledig toe te voegen aan de algemene reserve. Het bestemmingsvoorstel is echter nog niet vastgesteld en derhalve niet meegenomen in onderstaande overzichten.

Algemene reserve (weerstandsvermogen)

<u>Prestatiedoelstelling:</u>	Opvangen financiële risico's
<u>Doel:</u>	De algemene reserve vormt het financieel weerstandsvermogen voor het opvangen van financiële risico's en onvoorziene ontwikkelingen in de bedrijfsvoering.
<u>Looptijd:</u>	Ingesteld op 1 januari 2016 en is doorlopend.
<u>Norm:</u>	Maximaal 10% van de structurele baten. Voor boekjaar 2024 is het maximum vastgesteld op € 986.115 (10% van € 9.861.148).

Verloop:

Boekjaar	Stand 1/1	Storting	Onttrekking	Stand 31/12
2020	€ 480.389	-	-/- € 81.600	€ 398.789
2021	€ 398.789	-	-	€ 398.789
2022	€ 398.789	-	-	€ 398.789
2023	€ 398.789	-	-	€ 398.789
2024	€ 398.789	-	-	€ 398.789

De stand per 1-1-2020 sluit aan met de eindstand in de jaarstukken 2019.

Bestemmingsreserve organisatieontwikkeling

<u>Prestatiedoelstelling:</u>	Dekking organisatieontwikkelplan
<u>Doel:</u>	Het dekken van de voornamelijk incidentele meerjarige lasten zoals vastgesteld in het organisatieontwikkelplan.
<u>Looptijd:</u>	16 juni 2017 tot en met 31 december 2019 ⁸
<u>Norm:</u>	Voor de bestemmingsreserve geldt geen norm.

Verloop:

Boekjaar	Stand 1/1	Storting	Onttrekking	Stand 31/12
2020	€ 135.583	-	-	€ 135.583
2021	€ 135.583	-	-	€ 135.583
2022	€ 135.583	-	-	€ 135.583
2023	€ 135.583	-	-	€ 135.583
2024	€ 135.583	-	-	€ 135.583

De stand per 1-1-2020 sluit aan met de eindstand in de jaarstukken 2019.

⁸ Bij de Jaarstukken 2019 is voorgesteld het resterende saldo toe te voegen aan de alg reserve waardoor de bestemmingsreserve organisatie ontwikkeling vervalt.

Bijlage 2 – Gedetailleerd overzicht overhead

Overhead 2020-2024	Aandeel overhead	Begr. 2020 na wijz.	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
1. Personele kosten		3.081.500	3.140.500	3.137.000	3.130.000	3.145.500
1.1 Loonkosten	⁹ 36,43%	2.498.000	2.552.500	2.563.000	2.550.000	2.559.500
1.2 Aanvullende bedrijfsvoering	100%	257.500	230.000	232.500	235.000	237.500
1.3 Overige bijkomende kosten	100%	326.000	358.000	341.500	345.000	348.500
1.4 Organisatieontwikkeling	100%	-	-	-	-	-
2. Overige kosten		1.236.500	1.736.000	1.741.500	1.759.000	1.780.000
2.1 Facilitair & huisvesting	100%	504.000	650.500	660.500	670.000	680.000
2.2 ICT (incl. SharePoint)	100%	502.000	899.500	911.500	923.500	936.000
2.3 Archiefkosten	100%	20.000	20.000	20.000	20.000	20.000
2.4 Kapitaallasten investeringen	36,43%	51.500	36.500	19.500	16.000	14.000
2.5 Externe deskundigen	36,43%	84.500	54.500	54.500	54.500	54.500
2.6 Kantoorkosten	100%	75.000	75.000	75.000	75.000	75.000
2.7 Onvoorzien	0%	-	-	-	-	-
Totaal lasten		4.318.500	4.876.500	4.878.500	4.889.500	4.925.000
3. Ontvangsten		-1.393.000	-1.499.500	-1.514.000	-1.528.500	-1.544.000
3.1 Bijdrage Drenthe	15,66%	-960.000	-1.032.000	-1.042.000	-1.052.000	-1.063.000
3.2 Bijdrage Groningen	5,70%	-433.500	-467.000	-471.500	-476.000	-481.000
3.3 Extra bijdrage PPO	5,70%	-	-	-	-	-
3.4 Overige incidentele baten	0%	-	-	-	-	-
Totaal baten		-1.393.000	-1.499.500	-1.514.000	-1.528.500	-1.544.000
Totaal overhead Prolander		2.925.000	3.377.000	3.364.500	3.361.000	3.381.500

⁹ Betreft het percentuele aandeel van de totale loonkosten in de overhead

Bijlage 3 – Overzicht taakvelden

Met de laatste wijziging van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten is de wijze waarop de informatie voor derden wordt verstrekt gewijzigd. In de bijlage dient een overzicht van de geraamde baten en lasten per taakveld te worden opgenomen. Met deze bijlage wordt aan die plicht voldaan.

Overzicht taakvelden		Begroting 2021		
Taakveld		Lasten	Baten	Saldo
0.5	Algemene dekkingsmiddelen	50.000	-	50.000
0.6	Overhead	4.876.500	-1.499.500	3.377.000
0.8	Mutatie reserves	-	-	-
0.9	Resultaat	38.500	-	38.500
0.	Algemene dekkingsmiddelen	4.965.000	-1.499.500	3.465.500
1.1	Provinciale Staten	23.000	-	23.000
1.	Bestuur	23.000	-	23.000
5.1	Natuurontwikkeling	4.277.396	-7.528.500	-3.251.104
5.2	Beheer natuurgebieden	312.104	-549.500	-237.396
5.	Natuur	4.589.500	-8.078.000	-3.488.500
Totaal taakvelden		9.577.500	-9.577.500	-

Bijlage 4 – Lijst met afkortingen

Afkorting	Volledige omschrijving afkorting
AO	Administratieve Organisatie
Arbo	Arbeidsomstandigheden
Bado	Besluit accountantscontrole decentrale overheden
BBV	Besluit Begroting en Verantwoording (wetgeving)
btw	Belasting toegevoegde waarde
DIV	Documentaire Informatie Voorziening
DLG	Dienst Landelijk Gebied
DVO	Dienstverleningsovereenkomst(en)
EBS	E-Business Suite (financieel systeem)
EZ	Economische Zaken
fte	fulltime-equivalent
GEO diensten	Geografische diensten
GIS	Geografisch informatiesysteem
GR	Gemeenschappelijke Regeling
ha	Hectare
HRM	Human Resource Management
HR-systemen	Human Resource-systemen
ICT	Informatietechnologie
KCC	Klantcontactcentrum
NNN	Nationale Natuurnetwerk
OOP	Organisatieontwikkelingsplan
P&C-cyclus	Planning- en controlcyclus
PAS	Programma Aanpak Stikstof Personeel, Informatievoorziening, Organisatie, Financiën,
PIOFACH	Automatisering/Administratie, Communicatie en Huisvesting (overhead)
PMV	Provinciale Maandverantwoording
PPO's	Provinciale Prestatieovereenkomst(en)
PPOV's	Provinciale prestatieovereenkomst verantwoordingen
VRIS	Vastgoedregistratiesysteem
Wet fido	Wet financiering decentrale overheden
WNT	Wet normering topinkomens